

EN MINDETALE OVER EDVARD HOLM.

AF

JOH. STEENSTRUP.

(HOLDT I MØDET D. 22. OKT. 1915.)

Den 18. Maj d. A. døde det ældste Medlem af Videnskabernes Selskab og den Mand, der om to Aar vilde have kunnet fejre Halvhundred-Aarsdagen for sin Optagelse i Selskabet. Og EDVARD HOLM havde ikke alene været en af de virksomste i Videnskabens Tjeneste, han havde været en af dem, hvem Selskabet havde betroet de største Hverv. Foruden at EDV. HOLM havde varetaget en Professorpost ved Universitetet i 32 Aar, var der af Regeringen, videnskabelige Instituter og Stiftelser betroet megen og betydningsfuld Gerning i hans Haand. Naar jeg i Aften skal udtale nogle Mindeord over Prof. HOLM, kan der derfor kun være Tale om at dvæle ved enkelte Sider af hans Virksomhed.

EDV. HOLM begyndte som bekendt paa helt andre Omraader af Historien end dem, hvortil han viede de sidste halvhundrede Aar af sit Liv. Han var filologisk Kandidat og optaget af den klassiske Verden. Han forsvarede for Doktorgraden en Afhandling om de græske Undersaatters Stilling under de romerske Kejsere, han skrev faa Aar efter et omfattende Arbejde om Gejstlighedens Optræden overfor Staten i den sidste Kejsertid, han behandlede Nationalitetsstemningerne i Slutningen af Oldtiden. Men ogsaa paa en anden Maade afviger hans første litterære Virken fra den senere, idet nogle af de Afhandlinger, som han skrev i de

første Bind af »Tidsskrift for Philologi«, var kritiske og polemiske, dog i fuldstændig saglig og urban Form, dels overfor den af Dr. GRIMUR THOMSEN fremsatte Opfattelse af Kejser Trajans Regeringsprinciper, dels mod en Afhandling af Kap-tajn TUXEN om Oldtidens Krigsskibe. Senere i sit Liv var HOLM næsten aldrig inddraget i Polemik; han var det vel kun én Gang, nemlig da Etatsraad RASMUSSEN vilde anfægte det Resultat, som HOLM var kommen til i den betydningsfulde Afhandling, hvori han paaviste, at Stavnsbaandet ikke var indført af Kong Frederik IV, men først tredive Aar efter af hans Søn. HOLM tog til Gensvar, og denne Gang lidt hvast, bedømt i Forhold til HOLM's sædvanlige milde Fremtræden, men HOLM havde utvivlsomt Ret, og han vandt Sejr for sin Opfattelse.

Det var for saa vidt ydre Forhold, som førte E. HOLM hen til en anden historisk Horizont. Der blev oprettet ved Universitetet en Post som Docent i den nyere Tids politiske Historie med den Opgave at vejlede statsvidenskabelige Studerende, og HOLM blev som den eneste Ansøger ansat som Docent (1865), to Aar efter som Professor ordinarius i Historie. Hvor hurtigt HOLM var orienteret paa sit nye Felt og hvorledes han straks fandt det Materiale, som skulde give ham saa rigt et Udbytte, derom vidner den store Afhandling, som han skrev 1866 i »Historisk Tidsskrift« om »Danmarks Deltagelse i Forhandlingerne om en væbnet Neutralitet 1778—80«, og som var fremkaldt ved den forskellige Opfattelse, der herhjemme og i Udlandet havde været fremsat om A. P. Bernstorffs Stilling til de mærkelige Planer om et Neutralitetsforbund mellem flere Stater. HOLM søgte resolut til Udenrigsministeriets Arkiv, der med største Velvillie aabnedes for ham, og som da ogsaa senere blev det rige Fond, hvoraf han kunde øse. Og om det samme vidner en Afhandling, som HOLM, der 1867 var bleven optaget til Medlem af Videnskabernes Selskab, i det følgende Aar

offentliggjorde i Selskabets Skrifter, »Danmarks Politik under den svensk-russiske Krig 1788—90«, iøvrigt det eneste Arbejde af HOLM, som »Skrifterne«, og man kan næsten ogsaa sige »Oversigterne« indeholder.

Man vil lægge Mærke til, at det i Titlen paa disse ældre Arbejder hedder »Danmarks Politik«, ligesaa i et Universitetsprogram 1869: »Danmarks politiske Stilling under den franske Revolution« — altsaa var HOLM endnu ikke naaet til at betone det, som han senere satte som et Hovedmaal, at hævde den danske Stat som bestaaende af to ligestillede Søsterriger. Dette skete 1870. I en Afhandling fra dette Aar om Bernstorffs Forhandlinger med Gustaf III hedder det stadig Danmark-Norge, og denne Betegnelse gennemfører HOLM altid senere; saaledes hedder hans to Binds Værk 1875—76 »Danmark-Norges udenrigske Historie«, og i Indledningen til første Bind af sit Hovedværk betoner han, hvorledes Danske og Nordmænd politisk taget vare Landsmænd. Som det aldrig før var sket, har HOLM fremstillet Norges ydre og indre Historie i intim Forbindelse med Danmarks egen; ligelig og retfærdig afvejede han hvert Riges Forhold efter dets indre Tilstande og efter dets berettigede Krav indenfor den fælles Stat.

Et Vidnesbyrd om, i hvor høj Grad Polemik stadig var HOLM imod, er hans tilbageholdne Stilling, da Professor ERNST SARS, drevet af sin politiske Iver under Kampene i 1880-erne, havde i sin »Historisk Indledning til Grundloven« givet en saare urigtig Fremstilling af Norges Forhold til Danmark i det 18. Aarhundrede og en forvrænget Skildring af de oldenborgske Konger; det havde ligget nær, at HOLM med sin Autoritets Vægt havde vist, hvor lidt den norske Historikers Skildring stemmede med de virkelige Forhold. Iøvrigt havde HOLM, hvor stærkt han end var optaget af Norge, hvor varmt han end følte for det norske Folk, hvor nøje han end var knyttet til mange af Norges Videnskabs-

mænd, stadig sin Kritik rede overfor Handlinger eller Udtalelser, der gik Danmark imod. Han kunde udtale sig med megen Bitterhed om Maalstrævet, eller naar han fandt, at til Eks. Morgenbladet ganske manglede Sans for den sønderjydske Sag. Da han engang som Tilhører i et af vort Universitets Auditorier maatte høre en norsk Kollega udtale sig skarpt om, hvorledes Frederik IV, der jo dog ogsaa var norsk Konge, havde solgt norske Bønders Blod for at tjene Penge i udenlandske Krige, foreholdt han ikke blot efter Forelæsningen sin gode Ven bestemt denne Udtalelse, men han tilskrev ham et alvorligt Brev om, hvorledes han for længe siden havde godtgjort, at de Tropper, som vore Konger udlejede, var hvervede, ikke udskrevne Soldater, saa at disse frivillig havde valgt denne Art Krigstjeneste, og dernæst, at der ikke nogensinde havde været et norsk Korps mellem dem, som Kongerne havde overladt til andre Magter.

Overfor Sverige havde HOLM's Studier skaffet ham Opgaver, som det var ham en Glæde at forfølge. Han saa, hvor ofte der var sket den danske Regering Uret ved, at man tillagde den fjendtlige Forsætter over for Sverige i langt højere Grad, end det i Virkeligheden var Tilfældet. HOLM havde paataget sig at skrive Universitetets Indbydelsesskrift ved Festen i Anledning af Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Lovisas Formæling (1869). Det omhandlede »Danmarks politiske Stilling under den franske Revolution 1791—1797«, og det havde til Motto de Ord af A. P. Bernstorff: »Alt, hvad der bringer Danmark og Sverige nærmere, er naturligt, alt det, som fjerner dem, er uretfærdigt og kunstigt«. HOLM kunde paavise, ligeoverfor v. BESKOW og andre svenske Forfattere, at havde end Bernstorff i sin første Ministerperiode før 1780 udelukkende været ledet af Tanken om de Farer, som truede Danmark ved det svensk-gottorpske Dynastis formentlige Higen efter at fratage Danmark Norge, var senere en Forstaaelse af, at Sveriges Integritet var nødvendig

for Danmark, traadt mere levende frem, ligesom hans Følelse af, at de nordiske Riger havde fælles Interesser at forsvare. HOLM kunde vise, hvor ugrundet Beskyldningen var, om at Bernstorff havde nogen Del i, at Forlovelsen mellem Gustaf IV Adolf og Storfyrstinde Alexandra gik over Styr, han kunde redegøre for, med hvor megen Sympathi Bernstorff saa paa den stadig stigende Tilnærmelse mellem de to Nationer, og saaledes for hans Glæde over Stiftelsen af det skandinaviske Litteratursamfund. Derfor kunde Holm da ogsaa fremstille Forholdene paa denne Tid som en Modsætning til det, som det for ham var pinligt at tænke paa, og som han ansaa for et mørkt Punkt, at der ved Mageskifte-traktaten med Rusland af 1769 Art. 10 var under visse Forhold tillagt Danmark Ret til at erhverve Landsdele ved Erobring fra Sverige. Senere har imidlertid P. VEDEL godtgjort, og HOLM har ved sine Studier kunnet stadfæste, at denne Bestemmelse i Traktaten kun var bleven indsat efter Ruslands Ønske, og at J. H. E. Bernstorff ikke tildelte den nogensomhelst Betydning; begge disse Historikere kunde hævde, at Bernstorff aldrig under sin tyveaarige Virksomhed havde haft Planer om at volde Sverige nogen territorial Svækkelse.

Den Aand og Tone, hvori HOLM i sine Skrifter har behandlet Danmarks Forhold til Sverige, vil ogsaa vise, med hvor varm en Følelse han omfattede Tanken om en Samvirken med dette Land og i det hele et Samarbejde mellem Nordens Folk. I en lang Række af Aar har HOLM som Medlem af den danske Afdeling af Styrelsen for den Letterstedtske Forening og som dennes Formand haft Lejlighed til at give denne Følelse praktiske Udslag.

Det var Edv. HOLM's Embedskald at skulle arbejde i den politiske Historie, og i lang Tid var det ogsaa Hovedmaalet for hans litterære Virken. Men han vilde ogsaa lade sit Arbejde tjene til Forsvar for Danmarks Ære og Ret.

Han siger i Forordet til sit Værk fra 1875 »Danmark-Norges udenrigske Historie 1791—1807«, at de ulykkelige Aar, som vi har oplevet siden 1863, har gjort det naturligt for ham som Historiker at sysle med vor udenrigske Politik, og at vi Danske ikke kan være tjente med, at vort Forhold til andre Lande i Tidens Løb bedømmes ensidig efter den Synsmaade, fremmede Videnskabsmænd slaar fast. I sit grundige Arbejde kunde HOLM belyse hele vor politiske Stilling i hine vanskelige Tider, da Europa stod i Brand, og ganske særlig i Mærkeaarene 1801 og 1807. Han kunde fremstille, hvorledes vor Holdning afgjort i Tiden før det engelske Overfald i det sidst nævnte Aar havde vist den strengeste Iagttagelse af Neutralitet, men tillige, at den danske Regering var forberedt paa i det Tilfælde, at Napoleon ikke længere vilde tillade vor passive Holdning, da at slutte sig til England, hvorfor det var ganske urigtigt, naar udenlandske Forfattere vedblev at paastaa, at vi havde staaet beredte til at gøre fælles Sag med Napoleon. Man kunde beklage, at Holm, som i saa rigt Maal havde benyttet den offentliggjorte Litteratur, ikke ogsaa havde kunnet belyse Forholdet ved Aktstykker fra de engelske Arkiver, men han angiver selv Grunden hertil; da paa hans Anmodning Attaché ved Gesandtskabet i London GOSCH havde søgt at faa Adgang til Udenrigsministeriets Arkiv, var dette bleven afslaaet. En yngre dansk Videnskabsmand ERIK MØLLER fik for faa Aar siden et gunstigere Svar. Han kunde ved indtrængende Studier i de engelske Arkiver godtgøre, at HOLM i Et og Alt havde haft Ret; han kunde vise, at den danske Regering havde været fuldt forberedt paa, hvis Napoleon øvede Tvang imod os, da at stille sig ved Englands Side, han kunde belyse, at naar det sagdes, at Efterretninger, som var modtagne fra Tilsit, havde ladet Canning beslutte Ranet af Flaaden, var det ganske uholdbart; hans Beslutning om denne i moralsk

og politisk Henseende fordømmelige Handling var fattet længe, førend disse Efterretninger indløb.

I det samme Værks Fortale kommer iøvrigt et vist Mismod frem i følgende Ytring: »Det kan være mere taknemligt at sysle med Rigets indre Historie, og Fremstillingen af diplomatiske Forhandlinger giver ikke Lejlighed til den Slags skarpt tegnede Skildringer af Personligheder og Livsforhold, som nu mest tiltrække historiske Læsere«. Der er næppe Tvivl om, at HOLM følte, at han endnu stod det almindelige læsende Publikum noget fjernt. Det kan derfor betegnes som et betydningsfuldt Skridt paa HOLM's Forfatterbane, da han ved Universitetets Firehundredaarsfest skrev sit friske Studium over »Holbergs statsretlige og politiske Standpunkt« og senere fortsatte disse Skildringer i Universitetsprogrammerne om Synet paa Kongemagt, Folk og borgerlig Frihed i Midten af det 18. Aarh., om Hovedtræk af Trykkefrihedslitteraturen og ikke mindst i Skriftet »Kampen om Landboreformerne«. HOLM kunde synes nu endog helt at bøje sig hen mod den indre Historie, idet hans 1885—86 offentliggjorte to Binds Værk bærer Titlen: »Danmark-Norges indre Historie 1660—1720«. Det var dog kun hans Agt deri at behandle »alle Hovedsider af den indre Historie, forsaavidt de staa i Forbindelse med Styrelsen«, altsaa at belyse den begyndende Enevældes hele Regerings-system, de Veje, den fulgte, og de Resultater, den naaede. Bogen var bestemt som en Indledning til Hovedværket, og den var affødt af den Nødvendighed, som det var for Forfatteren grundig at kende Enevoldsbygningen i dens Helhed.

Omsider stod HOLM fuldt rustet, og 1891 kunde det længe planlagte Værk »Danmark-Norges Historie 1720—1814« begynde at udkomme. Her var i lige Grad taget Hensyn til den ydre og den indre Historie, til Begivenheder og Tilstande, til Sagforhold og Personligheder. Ti Bind og

Halvbind naaede HOLM at udgive, kun Slutningsbindet kom til at mangle.

Spørges der nu om, hvilken Forfatterpersonlighed der præger dette Værk som i det hele HOLM's Arbejder, vil det vel blive vanskeligt at tage noget Lighedspunkt fra de store Historikere i det attende Aarhundrede, som HOLM havde givet saa talrige Bidrag til at belyse. Saaledes heller ikke hos ham, hvem HOLM i den Tale, hvorved han som Formand i Direktionen for Carlsbergfondet 1899 overdrog Selskabet disse Lokaler, kaldte, foruden Selskabets Stifter, dets betydeligste Kraft i det attende Aarhundrede, og hvis Billede i Forhallen Direktionen havde ønsket skulde ligesom byde os Velkommen. Og alligevel vil jeg tage mit Udgangspunkt fra denne Mand, og særlig fra nogle Ord, som HOLM udtalte, da han i 1892 holdt Talen ved Festen i Anledning af vort Selskabs halvandet Hundrede Aars Bestaaen. GRAM og MADVIG — sagde han — havde den samme Slags Begavelse med den mægtige Hukommelse, den udstrakte Viden paa forskellige Omraader og med den kritiske Sans som den herskende Evne. Det maa nu siges, at den kritiske Sans ikke var den herskende Evne hos HOLM, hvor megen sund Kritik han end besad, langt snarere var det en Evne til sammenfatte og opfatte. Men mægtig Hukommelse besad han som disse to Mænd, og som dem Evne og Lyst til at administrere; kun var HOLM en langt bedre Husholder med sin Tid end GRAM, og han lod ikke de administrative Hverv røve ham Tiden fra det videnskabelige Arbejde. Naar HOLM i sin Tale siger, at MADVIG havde stærkere videnskabeligt Initiativ end GRAM, da gælder det samme ogsaa om HOLM. Og MADVIG har som Videnskabsmand og som Personlighed utvivlsomt haft en uhyre Betydning for HOLM. HOLM besad den samme humane Følelse, som udmærkede hans Lærer, den samme Ligevægt, den samme, stundom for store, Forsigtighed. »MADVIG er et af de Mennesker, for hvem jeg

nærer den største Hengivenhed, og der lever ingen Mand, hvem jeg skylder Taknemmelighed som ham, saaledes skrev HOLM engang i et Brev. Det var vel derfor ikke urigtigt, at det i 1908, da den Madvigske Æresmedaille af Videnskabernes Selskab blev tildelt Holm, i Indstillingen derom blev udtalt, at baade Arbejdets Grundighed og den rolige og upartiske Maade, hvorpaa Undersøgelserne foregik og Resultaterne uddroges, ligesom den humane Følelse, som gennemtrænger Værket, stemmede med og sikkert var paa-virket af den Videnskabsmand, til hvis Ære Medaillen var stiftet. Og naar saa Holm i den nylig nævnte Tale sagde: GRAM og MADVIG havde begge det sympathetiske i deres Personlighed og det lyse i deres Temperament, da kan vi andre have Ret til at stille HOLM i denne Henseende ved deres Side.

Det var imod HOLM's Ønske, at hans egen Personlighed skulde træde frem i hans Arbejder; møder man stundom et *jeg*, virker det næsten overraskende. Lige saa lidt kom hos ham nogen anden Tendens til Orde end Tanken om at fortælle Sandheden om Fortiden. Han vilde ikke tage Sigte paa noget i Nutiden; det er enestaaende at træffe en Ytring som denne, at jo ogsaa i den nyeste Tid Folkerepræsentationer sædvanlig har langt mere Sans for alt, hvad der kan være tjenligt i økonomisk Henseende end for, hvad der kan fremme Videnskab og Kunst.

I sine Bestræbelser for at være retfærdig og at se en Sag fra alle Sider kunde HOLM stundom tilsidst gøre Uret. Ingen har bedre end HOLM skildret Landmilitseren, dens Væsen og Ejendommelighed, dens Fortrin og dens Mangler, ogsaa i Sammenligning med de hvervede Tropper, men naar han saa her ved de hvervede Hære ser Soldatertjenesten forvandlet til et Menneskeslagterhaandværk, er han mod sin Vilje kommen til at bryde Staven over Englands Hær og dens Bedrifter, som han dog saa ofte har beundret, ligesom

ogsaa over alle Landes Officerskorps. Derfor kunde det ogsaa hænde HOLM, at han i sin Skildring af Personer ved en altfor stor Hensyntagen kom til at udviske Linierne i Billedet. En af de mange betydelige Skikkelser fra det 18. Aarh., som kan være HOLM taknemlig for hans forstaaende og oplysende Skildring, er CHR. COLBJØRNSEN, hvis Personlighed særlig havde vundet HOLM's Interesse; han har da ogsaa belyst Karakteren af de Angreb, som P. A. HEIBERG hensynsløst rettede mod ham. Men naar HOLM alligevel dømmer det som uretfærdigt og uklogt, at Regeringen ikke gav HEIBERG den Stilling som Notarius publicus, hvormed han havde faaet Løfte, idet HEIBERG i saa Fald vilde have opgivet al politisk Agitation og stille have sysselsat sig med litteraturhistoriske eller æstetiske Studier, er dette jo dog saa ganske usandsynligt efter HEIBERG's hele Naturel og Hang til Satire, efter hans ærekære Pirrelighed og Trodselyst, for ikke at tale om hans litterære Evners begrænsede Rækkevidde eller hans senere Holdning og Adfærd.

Jeg kender ret vel mine Evners Begrænsning — udtalte HOLM engang — og dette er sikkert rigtigt, HOLM har aldrig skrevet noget mislykket eller behandlet Emner, hvorover han ikke fuldt var Herre. Men jeg tror ogsaa, at HOLM i enkelte Henseender har trukket sine Evners Grænser for snævert; særlig tænker jeg paa, om han ikke for tidlig har givet Afkald paa en mere kunstnerisk formet og plastisk Stil. Men HOLM's virksomme, travle Sind lod ham især tage Sigte paa at meddele i rigeligt Maal af sin store Viden og sin vundne Indsigt, og han blev da ogsaa en af de mest produktive af vort Lands Historikere. Hans Hovedværk tæller halvsvyvende Tusind Sider, hans øvrige Skrifter og Afhandlinger naar, hvis de sammentælles, op til det samme Sidetal.

Og samtidig havde HOLM dog foruden sin Universitetsgerning et stort Arbejde i Skolevæsenets Tjeneste — som

Eksaminator og som Medlem af Inspektionen for de lærde Skoler — han var et virksomt Medlem af talrige Bestyrelser. I alle disse administrative Stillinger og i de kollegiale Forhold var HOLM let at arbejde sammen med, hvad der skyldtes hans fredelige Sind og hans aabne og ærlige Karakter. Han vilde ingensinde være med i noget Komplot eller nogen Intrige. Et saadant lille Træk som det, at Holm ikke kunde hviske — det kunde i vore Bibliothekers Læsesale synes mindre hensynsfuldt — sætter jeg netop i Forbindelse med denne Ligefremhed i hans Natur. Eller lad mig som et andet lille Træk anføre en Udtalelse i et af hans Breve til Bricka: »Naar man herhjemme har skrevet en Bog, er man tilmode, som om man havde begaaet en Forbrydelse. I den Grad mærker man, at Ens Bekendte omhyggelig skyer at nævne, at de véd, at man har udgivet noget, og ligeledes, hvis de har læst det, saa afholde sig fra at sige, hvad de synes om det«. Mange vil kunne vidne om, at HOLM stræbte efter at vise en anden Holdning og mundtlig eller skriftlig ved en aaben Udtalelse gav Vidnesbyrd om, at han med Interesse fulgte Ens litterære Gerning.

Naar HOLM's Virksomhed uagtet hans mangeartede Hverv ogsaa i litterær Henseender blev saa omfattende, er det saa meget mærkeligere, som han, der ellers besad en saa sund Natur, ofte blev hindret i sit Arbejde af legemlige Onder. Især svigtede hans Haand ham; kun 53 Aar gammel skriver han: »Min Haand faar vel næppe nogensinde sin fordums Kraft igen«. Mangen en Gang i de følgende Aartier maatte HOLM ty til Blyanten eller Skrivemaskinen, men det var jo ogsaa store Krav, som han, der skyede at modtage Bistand, stillede til sin Haands Kraft.

Videnskabernes Selskab havde lagt stærkt Beslag paa HOLM's Arbejdsevne, og han har siddet i talrige af dens Komitéer. Af Kassekommissionen var han Medlem næsten i 40 Aar. I Regesta-Kommissionen indtraadte han 1883, og han

kunde som dens Formand 1907 fremlægge det afsluttende Bind af »Regesta Diplomatica Historiæ Danicæ«. Af Carlsbergfonden var han Medlem fra 1876 til 1909 og dens Formand fra 1889; om det omfattende Arbejde, HOLM udførte i denne, og hvorledes her netop hans skønneste Egenskaber kom til at virke og bære Frugt under den vanskelige Opgave, derom har der kun raadet én Opfattelse. I næsten hver Vinter holdt endvidere HOLM et Foredrag i Selskabet.

Men Holm var naaet op i Aarenes Række, og éngang maatte hans Kræfter bryde sammen. Vort Selskab blev næsten Vidne dertil. Da HOLM i Mødet den 10. Febr. 1911 holdt Foredrag, svigtede Hukommelsen ham pludselig, og han maatte afbryde. Uagtet Holm straks var klar over, hvad det betød, kunde han i Mødet fjorten Dage derefter frisk genoptage sit Foredrag, og en Rejse til Italien styrkede ham. I Mødet den 18. Okt. 1912, da Kong CHRISTIAN X for første Gang var tilstede i Selskabet, kunde HOLM holde Foredrag med vanlig Kraft; han fremlagde det Bind af sit Værk, der skulde blive det sidste, han naaede at faa færdigt. Endnu den 10. Jan. 1913 var han tilstede i Selskabet, faa Uger efter fejrede han sin 80 Aars Fødselsdag, men i de følgende Maaneder svækkedes hans Helbred, og hans Arbejdsevne tabtes.

Jeg har kun talt nogle Mindeord, der samler sig om EDVARD HOLM som Videnskabsmand og som Medlem af Videnskabernes Selskab; de har søgt at skildre ham som den, hvem ofte noget var betroet og som aldrig skuffede, som den ypperlige Leder, men ogsaa som den, der i Kraft af sin forsonende og sammenbindende Aand var den udmærkede Fælle og Medarbejder, en Mand af gammel Dyd og dansk Oprigtighed, af Ja og Nej og hvad man godt og ærligt véd — til Manden med alle disse Egenskaber var det, at vi saa hen med Tryghed og Stolthed, med Glæde og Beundring — og vi ære hans Minde.